

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

No. 62

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, MARCH 29, 1961

STEV. LX — VOL. LX

Zvezna pomoč šolam v predloženi obliki bo le težko prodrla

Zahteva po neke vrste pomoči tudi privatnim šolam spravlja v nevarnost sprejem zakonskega predloga za zvezno pomoč javnim šolam.

WASHINGTON, D. C. — Zakonski predlog za pomoč javnim šolam je pred odbori v Senatu in Predstavniskem domu. Zahteva, da otroci, ki hodijo v župnijske šole, ne smejo biti izključeni od vsake federalne pomoči, se množe. Predsednik odbora za ta zakon v Domu je kar naravnost povedal, da se mu zdi, da predlog v sedanjih obliki ne more dobiti potrebne večine.

Nastopajo posamezni kongresniki in senatorji, ki predlagajo zopet nekaj sporazum. Delajo na tem, da bi v zakonski osnutek vstavili dopolnilo, ki bi dovoljevalo župnijskim šolam vsaj ugodna posojila za šolske in druge zgradbe posvečene vzgoji šolske mladine. Prišli so do zaključka, da je besedilo zakonskega načrta tako, da izključuje dopolnilo.

V Kongresu sestavljajo nov zakon, ki bi ga predložili istočasno s Kennedyevim Senatu in Domu v debato in glasovanje. Pa tudi glede tega še ni jasno, ali bo mogoče dobiti potrebno večino za ta način rešitve kočljivega vprašanja.

Zastopniki federalne vlade so ponovno poudarili, da predsednik in administracija nista proti vsaki pomoči župnim in zasebnim šolam, toda treba je dobiti obliko, ki bo v soglasju z ustavo tako, da v tem ne bo prav nobenega dvoma in da bo mogoče dobiti večino.

Predsednik smatra, da je federalna pomoč šolam nujna in je to tako pereče vprašanje, da je treba rešitev doseči, pa če tudi ne bo zadovoljila vseh.

Glavno mesto čaka na volivno pravico

WASHINGTON, D. C. — Glavno mesto dežele z okolico, ki spada v District of Columbia, nima pravice voliti predsednika niti lastne mestne uprave. Tako je določeno v ustavi.

Kongres je to določilo spreminjal, mora pa ga odobriti še 38 držav, predno ga bo mogoče dodati ustavi. Doslej je dopolnilo ustave, ki daje prebivalstvu D. C. volivno pravico odobrilo 36 držav, potrebni sta torej le še dve. Država Ohio je delno dopolnilo že odobrila, na to se pripravlja tudi Kansas. Kansas želi biti 38. država, katere odobritev bo napravila dopolnilo zakon dežele. Za to čast se poteguje tudi Ohio, zato je postopek za končno odobritev dopolnila zastal.

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma oblačno in hladno. Možnost naletavanja snega. Najvišja temperatura 41.

Novi grobovi

Anton Avsec
V ponedeljek zvečer nekaj minut potem, ko je bil pripekljan tja, je umrl v Euclid Glenville bolnišnici 56 let stari, v Clevelandu rojeni Anton Avsec z 1967 Chelford Rd. na Richmond Heights. Zapustil je ženo Mary, roj. Speh, hčerko Mary Sands, sina Antona, štiri vnuke in vnukinje, brata Franka v Forst Custer, Mich., brata Jožeta v Jugoslaviji. Bil je zaposlen pri Adressograph-Multi-graph Co. Pokojnik je bil član Društva Blejsko jezero št. 27 SDZ. Pogreb bo iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v soboto ob 8:15 zj. v cerkev Marije Vnebovzete ob devetih, nato na Kalvarijo. Na mrtvaški oder bo položen nočjo ob sedmih.

Tudi moški v pokoj že z dopolnjenim 62. letom?

WASHINGTON, D. C. — Finančni odbor Predstavniskega doma je z 22 proti 2 glasovoma odobril dopolnilo k Social Security, ki določa med drugim tudi, da gredo moški z dopolnjenim 62. letom lahko v pokoj, kot je to že sedaj mogoče ženskam.

Tisti moški, ki se bodo za upokojitve z 62. letom odločili, bodo prejeli najmanj nekaj manj pokojnine, kot če bi čakali za upokojitveno do 65. leta.

V dopolnilu je predvideno tudi povišanje najmanjše pokojnine od \$33 na \$40, povišanje pokojnine vdov za eno desetino in še nekatere druge ugodnosti.

Demokratski vodniki Kongresa upajo, da bo Kongres odobril dopolnilo že prihodnji mesec ali vsaj v maju. V tem slučaju bodo prvi novi višji čeki izplačani že v juliju, oziroma v avgustu letos.

Nič gotovega o pogrešanem letalu nad Laosom

WASHINGTON, D. C. — Vojaški viri so včeraj izjavili, da jim ni znanega nič točnega o usodi letala C-47, ki je pretekli teden izginilo tekom poleta nad Laosom.

Po nepotrjenih vestih naj bi se bil rešil z odskokom iz letala major L. Bailey, med tem ko je ostalih sedem članov posadke doletela smrt, ko so komunisti letalo sestrelili.

Nemškim socialistom znamenja niso ugodna

Pri občinskih volitvah so krščanski demokrati napredovali, med tem ko so socialisti komaj obdržali to, kar so imeli.

BONN, Zah. Nem. — Volitve v zvezno skupščino še niso bile objavljene, čeprav je splošna sodba, da bodo 17. septembra. Obe glavni stranki, krščanski demokrati in socialisti, sta že vneto na delu. Volivna borba je dejansko že nekaj mesecev v polnem teku.

Socialisti so izbrali za nosilca liste Williama Brandta, župana Zah. Berlina, v upanju, da bo s svojo podjeto in ognjem potegnil za seboj nemške volivce. Občinske volitve v močno industrializirani severozahodni Nemčiji so pokazale, da socialistom doslej še ni uspelo okrepiti svojih vrst.

Krščanski demokrati dr. K. Adenauerja so dobili okoli 400.000 glasov več kot socialisti, čeprav se običajno socialisti pri krajevnih volitvah boljše odrežejo. Krščanski demokrati so dobili tokrat 7 odstotkov več glasov kot leta 1956, v Spodnji Saški, ki je znana socialistična trdnjava, pa so povečali svoj odstotek glasov od 20 v letu 1956 na 28. Socialistom je komaj uspelo obdržati svojih 39 odstotkov celotnega števila oddanih glasov.

Do volitev septembra je še dosti časa in politično razpoloženje se lahko še temeljito spremeni, posebno če pride do kakih važnejših dogodkov v mednarodni politiki.

Gospodarske težave v rdeči Vzhodni Nemčiji

BERLIN, Nem. — V zadnjem letu preživljajo vse komunistične države hude gospodarske težave. Na Kitajskem je tolikšno pomanjkanje živil, da vlada v nekaterih predelih naravnost nevarnost lakote, nad slabo letino se pritožujejo tudi v Sovjetiji.

Vzhodnonemški glavni gospodarski načrtnik Bruno Leuschner je povedal, da je tudi Vzhod. Nemčija v gospodarskih težavah. Dejal je: "Mi smo v težavah... mučijo nas nezadovoljstva preskrba s surovinami, pomanjkanje rezervne delovne sile, neuspeh naporov za redno preskrbo potrebnih vsakdanjega življenja."

— Po svetovnih morjih je položenih okoli 500.000 milj kablo.

Maroko slega roke po sosednji španski posesti

MADRID, Šp. — V Španski Sahari so trije Amerikanci, dva Kanadčana, pet Špancev in en Francoz iskali olje in druge rudninske zaklade v zemlji. Sredi dela jih je napadla skupina maroških vojakov, začela streljati nanje in jih odvedla kot zapornike v Maroko.

V Maroku so bili zaprti več dni. Končno jih je marokanska vlada le izročila poslaništvom njihovih držav v Rabatu, prestolici Maroka.

Kralj Maroka Hasan II. je celo reč razložil kot narodno ali mednarodno politično zadevo čes, da je Španska Sahara sporno ozemlje, ker si ga lastita Španija in Maroko. Kralj je enostavno označil napadce za marokanske patriote, ki so hoteli braniti pravice Maroka in prepoditi iz Sahare ljudi, ki so tam sledili rudnine brez dovoljenja maroških oblasti.

Španska vlada je odgovorila s silno ostrimi besedami in tudi dejanji. Mobilizirala je več vojniščin in jih razpostavila ob maroško-španski meji. Zagrozila je, da bodo čete prešle mejo in napadle Maroko, če ne bodo vsi člani skupine, ki so jih maroške patrulje prijele in odvedle, takoj izpuščeni.

Maroko se je pritisku udal in osvobodil prijete. S tem spor za Špansko Saharo in za Mavretanijo, ki je pred kratkim postala neodvisna država, še dolgo ni končan. Maroko si lasti obe deželi.

Število brezposelnih v Clevelandu 9.7 odstotkov

CLEVELAND, O. — Po uradnih podatkih je število brezposelnih v Clevelandu poraslo v februarju za 8.700 in doseglo 1. marca 79.400 ali 9.7 odstotkov celotne delovne sile.

Izgleda, da se je v zadnjih tednih položaj malo izboljšal, ker je število novih brezposelnih prijav pretekli teden padlo. To je za ta čas reden pojav, zato je odprto vprašanje, v koliko se je položaj v gospodarstvu v resnici začel popravljati.

— Po svetovnih morjih je položenih okoli 500.000 milj kablo.

ZSSR SE VEDNO DOVAŽA OROŽJE RDEČIM V LAOSU

Zastopnik Državnega tajništva je izjavil, da Sovjetija še vedno dovaža orožje upornikom v Laosu, da pa je bojevanje nekam potihnilo. — SEATO pripravljen varovati s silo nevtralnost in neodvisnost Laosa.

WASHINGTON, D.C. — Položaj v Laosu se ni bistveno spremenil, prav tako ni še prišlo do nobenega preobrata v tem pogledu v mednarodni politiki. Zahodne sile z Ameriko na čelu čakajo, kako se bo odločila Moskva. Tam pa se vrši v Kremlju zasedanje vodnikov Varšavske vojaške zveze, ki se ga udeležujejo kot opazovalci tudi zastopniki rdeče Kitajske, Sev. Vietnama in Zunanje Mongolije. Po izjavi zastopnika državnega tajništva dovažajo sovjetska letala komunističnim upornikom orožje nemoteno dalje, med tem ko je vojaško napredovanje njihovih oddelkov zastalo. Vlade čete so upornike na cesti Vientiane-Luangprabang menda celo potisnile malo nazaj.

Sovjetski zunanji minister Gromiko je izrazil v ponedeljek predsedniku Kennedyju željo po mirni rešitvi spora v Laosu, njegov glavni namen pa je bil zadržati vsak vojaški nastop Združenih držav in njihovih zaveznikov v SEATO, dokler ne bo Sovjetska zveza "proučila" britanskih predlogov za mirno rešitev spora v Laosu.

Predsednik je včeraj obvestil vodnike Kongresa o razgovoru z Gromikom in Sam Rayburn, govornik Predstavniskega doma, je kasneje dejal, da "upajo, kolikor je pod okoliščinami mogoče" na mirno rešitev.

Državno tajništvo je obvestilo članice NATO, CENTO in SEATO tako o razgovorih Kennedyja z Macmillanom, kot z Gromikom.

SEATO "pripravljen"

BANGKOK, Taj. — Tu se je končalo sedmo letno posvetovanje Jugovzhodno azijske obrambne zveze. Zaključno poročilo o posvetitvi pravi, da je zveza pripravljena uporabiti vojaško moč, če ne bodo razgovori prinesli rešitve za državljansko vojno v Laosu in če ne bo mogoče njegove neodvisnosti in nevtralnosti zavarovati mirnim potom.

Poročilo je dosti milejše, kot ga je predložil zastopnik ZDA Rusk. K njegovi zvezenitvi so doprinesli največ Francozi. Poudarjali so, da bi preostala oblika utegnula pripraviti Sovjetijo k nepustljivosti v strahu, da bi mogla sicer "izgubiti obraz" pred Azijci.

Dr. Bernard Finch in Carol Tregoff kriva!

Porota je spoznala oba kriva umora, obsodba bo izrečena prihodnj teden.

LOS ANGELES, Calif. — Dr. Bernard Finch in njegova nekdanja tajnica Carole Tregoff sta bila obtožena, da sta 18. julija 1959 umorila 33 let staro ženo dr. B. Fincha Barbaro Jean. Poroti pri prvih dveh razpravah se nista mogli zediniti na krivdo in sta bili razpuščeni. Tretja porota je odločila po 21 urah razprave, da sta dr. B. Finch in njegova ljubica Carole Tregoff kriva umora, dr. Finch prve stopnje, Carole druge stopnje. Oba sta bila spoznana tudi krivim zarotam za umor.

Po kalifornijskem kazenskem zakoniku se bo porota zbrala v ponedeljek znova, da določi kazne za zločin. Na temelju izreka o krivdi sta lahko obsojena na smrt ali pa na doživetno ječo.

Sodni proces, ki se je začel pred 15 meseci in stane državo najmanj \$270.000, se bliža koncu. Premoženje dr. Fincha, ki so ga cenili na okoli \$750.000, je šlo za kritje stroškov obrambe. Zagovorniki obtožencev sta izjavila, da bosta vložila priziv na višje sodišče.

Tekma v oboroževanju tudi na Srednjem vzhodu

NEW YORK, N. Y. — Zvezni senator J. K. Javits je predložil vladi, naj nujno dobavi Izraelu moderno orožje, ker je Sovjetska zveza v zadnjih mesecih poslala velike količine novega orožja arabskim državam, sosedam Izraela.

Posebno veliko modernega orožja sta dobila Združena arabska republika in Irak. Oba tega prav nič ne skrivata in govoriata javno, da bo to orožje uporabljeno proti Izraelu.

Sen. Javits je dejal, da ta oboroževalna tekma silno pritiska na vse države na Srednjem vzhodu. Predložil je, naj bi državno tajništvo dalo pobudo za konferenco zastopnikov vseh držav Prednje Azije in sosednje Afrike. Ta konferenca naj bi skušala najti rešitev obstoječih sporov in zmanjšanje vojne nevarnosti.

Predsednik grške vlade pride na obisk v ZDA

WASHINGTON, D. C. — Za 17. april je napovedan uradni obisk predsednika grške vlade K. Karamanlisa v Beli hiši pri predsedniku Kennedyju.

Iz Clevelanda in okolice

Slov. pisarna—
Slov. pisarna v Baragovem domu na St. Clair Ave. na Veliko soboto popoldne ne bo odprta. Sicer je redno odprta vsako soboto popoldne od 1. do 6. ure.

Ura molitve—
Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete ima v nedeljo ob 1:30 urj molitveno uro. Seje ne bo.

Nad 50 let—
Frank Mervar se je nedavno vrnil zdrav iz Hot Springs, Ark., in je strankam zopet na razpolago za čiščenje oblek in za shrambo zimskih plaščev v svoji čistilnici na St. Clair Ave. in E. 55 St., ki jo vodi že 50 let. — Več v oglasu!

Pogreb—
Zakraskov pogreb. zavod sporoča, da bo Martin Strukel pokopan na Highland park pokopališču in ne na Kalvariji, kot je včeraj pomotoma objavil.

Skupno sv. obhajilo—
Članice Bratovščine sv. Rešnjega telesa fare sv. Lovrenca so vabljeni jutri zv. ob 7:30 k sv. maši in obhajilu, od 9. do 10. pa k češenju sv. Rešnjega telesa. V nedeljo imajo pri sv. maši ob sedmih skupno sv. obhajilo.

Se vedno pod zdravniško oskrbo—
Mrs. Mary Langenus na 6700 Schaefer Ave. se zahvaljuje za obiske in pozdrave v času bolezni. Je še vedno pod zdravniško oskrbo.

Osem križev—
Anton Koshel St. z 1154 E. 61 St. je danes dopolnil 80 let. Dolgoletnemu naročniku lista iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo srečnih in zadovoljnih let!

Nočno češenje pri Sv. Vidu—
V noči od četrta na petek bodo v cerkvi sv. Vida slovenske ure češenja Najsvetejšega: 9-10, 11-12, 4-5 in 5-6. Ostale ure so angleške. Vsak je vabljen, da čuje vsaj eno uro z Odrašenikom.

Muhasta nevesta

V Milano so prijeli tatu, ki je ukradel kar po dva avtomobila dnevno.

Zagovarjal se je, češ da njegova zaročenka ljubi spremembo. Ustregel ji je tako, da je popoldne in zvečer sedla v drug avto.

Zadnje vesti

NUERENBERG, Nem. — Stirmotorno češko potniško letalo se je vnelo v zraku in padlo na tla v gozdnem predelu kakih 30 milj severno od tod. Pri nesreči je našlo smrt vseh 52 oseb v letalu. Med ponesrečenci je bilo večje število otrok. Letalo Iljušin-18, turbo-prop, za 80 potnikov, je bilo na poti iz Prage v Bamako, glavno mesto republike Mali v Afriki. Prvi pristanež bi imelo napraviti v Zuerichu v Švici.

CLEVELAND, O. — Porota je spoznala odvetnika Johna Ladutko krivega uboja njegove žene in njenega ljubimca odvetnika Charlesa Johnsona. Sodnik je odločil, da bo Ladutko prestal kazni za uboja drugo za drugo. Kljub temu bo imel že v 20 mesecih pravico prositi za odpustitev ostale kazni.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 62 Wed., March 29, 1961

Misel o prednosti ras doživela obsodbo

Predsednik Južno-afriške unije H. Verwoerd je prišel iz Londona domov kot narodni junak. V Londonu pri konferenci predsednikov vlad držav, članic britanske Skupnosti, je mož skušal dopovedati, da je za Južno Afriko politika nadoblasti belih edino možna in koristna in da se pravzaprav predsedniki drugih dežel nimajo kaj vtikati v zadeve Južno-afriške unije, ki je samostojna država. Ona je sicer tudi sedaj, ko bo postala republika, pripravljena ostati v Skupnosti narodov in bi celo rada ostala, toda le kot enakopravna država, ki sama odloča o vseh svojih notranjih stvareh in ji tudi glede osnovnih človeških in političnih pravic državljanov ne bo nihče nič ukazoval in predpisoval, ne posamezni narodi in države, ne britanska Skupnost, ne Združeni narodi.

Kakor bi bil predsednik britanske vlade MacMillan rad preprečil ta izstop iz Skupnosti, je vendar prevladalo mnenje, da je v interesu vseh, ki razlikovanja človeških ras ne odobravajo, če Južna Afrika, oziroma njena vlada sama pred vsem svetom nosi odgovornost zanj. Tako je prišlo do izstopa.

Po izjavah, ki so sledile z vseh strani, zlasti s strani britanske vlade in vlade Južno-afriške unije same, bi sodili, da izstop ni mišljen kot prelom vseh odnosov. Nasprotno, človek ima vtis, da je vsem prizadetim zelo veliko na tem, da stvari med njimi ostanejo kar le mogoče, kakor so.

Gospodarski in kulturni odnosi med obema državama bodo gotovo ostali do nadaljnjega nespremenjeni. Državi si bosta dajali z vzajemnimi pogodbami ugodnosti, ki jih je doslej Južno-afriška unija imela kot član Skupnosti. Verjetno bodo tako uredile tudi druge članice Skupnosti svoje odnose z Južno Afriko, kolikor jim bo največ kazalo. Južno-afriška unija bo ostala izven Skupnosti izključno le iz načelno človeških in političnih razlogov, ker ne priznava enakopravnosti vseh ljudi brez razlike na barvo kože, vero ali politično prepričanje. Ta politika južno-afriške vlade je bila obsojena na najizrazitejši način.

Med tem, ko ves svet obsoja "apartheid," izgleda, da v Južni Afriki tudi ta udarec ni nikogar spametoval. Vladna stranka je priredila manifestacije za svojega predsednika in za njegovo politiko. Mogočni zbori so ponavljali prepričanje, da je ta politika za Južno Afriko nujna in edino prava. Opozicijske stranke ne izražajo kake posebne volje, da bi se v tem trenutku borile za enakopravnost, dasi ni mogoče reči, da bi v deželi vladal kak teror ali diktatura, ki bi nastop opozicije popolnoma preprečevala, kot je to v komunističnih državah. Seveda ogromna večina državljanov, vsi barvasti ljudje, sploh nima možnosti politično nastopati in govoriti za svoje pravice. Vsekakor so gotovo prav ti, ki bi bili najbolj upravičeni slaviti zmago. — Njihovi nasprotniki so bili obsojeni.

Unija bo v bodoče izolirana v svojem reakcionarnem stališču. Naj ima še toliko volje, da razlikovanje ljudi po rodu in koži vzdržuje, ga vzdržati ne bo mogla. Poslednja trdnjava te krivične miselnosti se bo odslej rušila hitreje do popolnega propada. Ne rečemo, da bo propadla unija, trdimo le, da je ta politika obsojena na propast.

"Apartheid" Južna Afrika se sama izločuje tako iz življenja in dogajanja v Afriki kot od sodelovanja v drugem mednarodnem življenju, ne le iz britanske Skupnosti.

Na drugih področjih britska skupnost pri tej konferenci svojih najvišjih zastopnikov ni dala kake nove stvarne pobude. Predsedniki vlad so le podčrtali enodušno voljo podpirati Združene narode in prizadevanja za razorožitve. Resolucija, ki so jo objavili, priporoča čim prejšnji sporazum za ustavev preizkušanja atomskega orožja in vstrajno nadaljevanje pogajanj za popolno razorožitve, popolno prenehanje uporabe sile v uveljavljanju mednarodnih zahtev. Britanski narodi so s tem jasno pokazali, da se najbolj hoje vojne, pa nimajo nobenega novega sredstva, da bi ublažili vojno napetost, ali oboroževalno tekmo kot edino le odločno pot v nasprotno smer: v popolno razorožitve.

Britanska skupnost brez Južne Afrike bo torej podpirala Združene narode in skupno z Ameriko skušala tam ustvariti razpoloženje, ki bi bilo pogoj za prenehanje sedanje bojovite napetosti, ki jo komunisti stopnjujejo od dneva do dneva. Sele, ko bi bilo na vidiku nekaj dobre volje, ko bi se v mednarodnem življenju občutilo nekaj zaupanja in medsebojne lojalnosti, bi bilo mogoče resno govoriti o razorožitvi. Pretirani nacizem vsake vrste prav tako kot totalitarna komunistična politična filozofija izključuje vsako vzajemnost, vsako medsebojno zaupanje. Zato oba preprečujeta in onemogočujeta razorožitve.

Zle skrajnosti čudno služijo istemu zlu. Hitler in Mussolini sta nagnala, oziroma popačila narodnostno misel do malikovanja sebičnosti in sovraštva radi razširjenja svojih carstev na škodo drugih narodov, za nadvlado nad človeštvom. Mednarodni komunizem zasleduje isti cilj pod krinko proletarske revolucije, dejansko pa vžiga svetovni

požar svobodnih ustanov, da bi podjarmil vse.

Nacizem in fašizem sta odmrli in le južno-afriški apartheid je še slaboten odmev tiste zmote. Utonil bo v družbi svobodnih afriških narodov, če ne preje, tedaj, ko bodo pometli s poizkusi komunističnih rovarjev, da komaj osvobojene zaslužijo "diktaturi proletariata."

M. K.

BESEDA IZ NARODA

K 25-letnici pevskega društva Slovan

Euclid, O. — Pravijo: Če ni tega, ni onega. Tako nekako je bilo nekoč tudi tukaj pri nas v Beli Ljubljani. Splošno je znano, da je bil naš Društveni dom v zelo slabem stanju. To je bilo okrog leta 1929, ko se še niso vršile veselice, pikniki in druge dobičkanosne prireditve v korist Doma. Jasno je bilo, da moramo nekaj storiti, če hočemo Dom obdržati. Tako se nam je porodila misel, da ustanovimo Klub Ljubljana.

Celo zimo smo delali načrte, kaj bi bilo najbolje. Končno smo sklenili prirediti veliko veselico, odnosno piknik s parado v narodnih nošah. Prireditve se je vršila 2. junija 1929 na prstih Doma. Zbralo se je na tisoče ljudi in to nam je rešilo naš Dom, tako da je bil ves plačan, in še nekaj je ostalo za njegovo izboljšanje.

Klub Ljubljana še vedno obstoji in lepo napreduje.

Ker pri Klubu ni manjkalo pevcev, smo na vsaki seji prepevali in se nam je pri tem porodila misel, da bi nastopili na slovenski radio oddaji, ki je prav nekako tiste čase začela. Rečeno, storjeno! Pevci in poslušalci so bili najbolj navdušeni za domače narodne pesmi. To nam je dalo pogum, da smo šli še korak naprej. Ustanovili smo kvartet, poklicali Charlesa Zormanca, brata pok. Ivana Zormanca. Preizkusil nas je na klavirju in nas že pri prvi pesmi spoznal za sposobne za nastop na radio oddaji. Program je takrat trajal celo uro. Kvartet so sestavljali Frank Rupert, Leo Krizman, Miha Poklar in Andy Ogrin. Ko smo nastopili tretjič na radio oddaji nas je bilo že osem. Za oktober je bilo treba najti že učitelja. Izbrali smo že pokojnega, dobrega tenorista Rudi Perdano, da nas je malo bolj otesal in prav kmalu smo bili sposobni za nastop. Se danes ne morem pozabiti pesmi, ki smo jo takrat najprvo zapeli: "Stoji, Stoji Ljubljana," ki jo Klub Ljubljana še danes poje na vsaki seji.

Ti skromni začetki so bili podlaga ustanovitve zbora "Slovan." Bilo je pa takole: tiste dni je prišel iz Pennsilvanije neki Jakob Naglič in se nastanil v Collinwoodu. Bil je navdušen pevec. Nekega dne prišel v našo naselbino poizvedovat o pevcih, ki so zadnjo nedeljo nastopili na radiju. Naletel je na Andy Ogrina in kmalu sta bila v pogovoru, oba navdušena za ustanovitev pevskega zbora. Pripravljen je bil sodelovati pri tem v svojih močeh. K pogovoru sem pristopil tudi jaz in kmalu smo sklenili, da bomo poskušali dobiti pevce za zbor. Vprašanje je bilo, kdo nas bo učil in kje?

Naglič je imel sina, ki je bil dober pevovodja, prostor smo pa dobili pri Mrs. Jakše na 200. cesti. Šli smo na delo in kmalu pridobili nekaj pevcev, tako da smo že prvo nedeljo zapeli — Venček narodnih pesmi. Po par tednih smo že imeli skupaj 25 pevcev. Prišlo je novo leto in sklenili smo, da skličemo sejo in izvolimo odbor. Ta seja je bila 10. januarja 1936 leta. Izvolili smo odbor in napravili načrte za bodočnost. Odbor so sestavljali: predsednik Jakob Naglič, podpredsednik Leo Krizman, tajnik Frank Rupert, blagajnik Tom Germek, zapisnikar Andy Ogrin.

V nadzornem odboru so bili John Globokar, Rudi Knaus, Albin Praprotnik, Arhivarja Stanley Raynohrib in Mat Prelec. Za izbiranje pesmi so bili določeni

Mat Matjan, Ciril Ožbic, Anton Novak, Frank Požar in Leo Krizman. Pevovodja je bil Jakob Naglič mlajši. Na tej seji smo sklenili tudi, da se bo prvi koncert vršil v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Road 20. decembra 1936.

Ta koncert je bil tako dobro obiskan, da je občinstvo zasedlo dvorano do zadnjega kotička, kar je pevce še bolj navdušilo za petje. Na sporedu je bilo 14 raznih vrst pesmi.

Drugi koncert smo podali 1. marca 1937 v Slov. Društvenem Domu na Recher Ave.

Taki so bili začetki pevskega društva "Slovan." Od tistega časa pa vse do danes prirejamo redno po dva koncerta letno: spomladanskega in zimskega.

Leta 1940 je zbor obiskala nesreča: Smrt je začela kositi in pobirati naše pevce. Najprej je ugrabila našega dobrega tenorista Rudi Perdano, leta 1941 prvega tenorista Franka Mahneto, ki je bil vesele narave in dober igralec na odru. Leta 1942 je zmanjkalo dobrega, po vsem Collinwoodu znanega, strastnega Gorenjca Matija Matjana. 7. marca 1941 je preminul tenorist, navdušen pevec, vnet Slovan in ustanovitelj zbora Leo Krizman.

Malo pozneje smo izgubili dobrega pevca in odrskega igralca Konrada Flossa. V vojnem času smo izgubili Johana Zajca, ki se je ponesrečil pri letalskim manevrih. Leta 1950 je smrt pokosila drugega tenorista s Sentklerja Jožefa Zalarja. Malo kasneje smo izgubili mladega fanta Louisa Stoparja, ki se je ponesrečil pri kopanju, izgubil nogo in podlegel poškodbam. Potem nas je zapustil basist Jožef Udočič, zatem je preminul drugi tenor Jožef Hrovatin 5. aprila 1958, 27. maja istega leta naš drugi basist Andy Ogrin. Predtem je po dolgi bolezni umrl naš drugi bas (29. marca 1956. Ciril Ožbič. Tako smo v 25. letih izgubili kar 13 dobrih pevcev.

Vkljub vsem tem nesrečam nismo klonili. Šli smo na delo in začeli iskati mlajše moči, smo jih tudi dobili. Napolnili smo zbor zopet do števila, ki smo ga imeli pred 25 leti. Naši mladi fantje in moške nam pomagajo kolikor morejo, za kar jim gre vsa čast.

Vsa ta leta je zbor vedno skušal sodelovati z našimi društvi in skupinami in ustreči vsakemu po najboljši volji. Tako bo del Slovan tudi v bodoče.

Kot vsako društvo in vsak zbor je imel Slovan svoje težkoče skozi leta svojega obstoja. V vojnih letih je bilo tako slabo, da smo mislili, da bo vse zaspalo in prenehalo. Pevci so bili preveč zaposleni, tako da smo morali prenehati za nedoločen čas. Vendar smo uspeli takoj po vojni spraviti pevce v stari tir in od takrat naprej vse napreduje in upamo, da bo Slovan še dolgo živel.

Se nekaj o naših pevovodjih. Ko smo zbor ustanovili je bil naš prvi učitelj Jakob Naglič, ki je prišel od nekje iz Pennsilvanije. Po petih letih je on prenehal in dobili smo Mr. Ivanusha, ki pa ni dolgo učil, ker je živel in še živi daleč zunaj na deželi. Zatem smo dobili Mr. Malečkarja do leta 1944. Potem je zbor prevzel naš priljubljeni Frank Vautar, ki je bil zelo dober učitelj in pri občinstvu priljubljen. On je zbor vodil do leta 1951, ko je nas moral zapustiti zaradi nesreče, ki se mu je dogodila. Pri iskanju novega učitelja sem jaz predložil Toneta Šublja in dali

so mi nalogo, da ga za to pridobim. Tone je bil takoj pri volji in ravno ta mesec je 10 let, odkar se on trudi z nami.

Tako sem na kratko opisal zgodovino pevskega društva in zbora Slovan, ki obhaja letos 25-letnico svojega obstoja in delovanja. Seveda, če bi imel pri roki zapisnike iz preteklih let, bi lahko še marsikaj zanimivega dobil in povedal. Tudi pri nas, kakor povsod drugod, so se godile razne stvari, ki bi povedale, da tudi pri nas ni bilo vse pozlačeno. No, vse to je prešlo in danes lahko z veseljem in zadovoljstvom rečemo, da je zbor Slovan svojo nalogo dobro opravil v preteklosti in da jo vrši tudi sedaj. Mi stari smo zasadi to drevo in na mladih je sedaj, da ga skrbno zalivajo, da se ne posuši!

Ko boste brali te vrstice, se takoj odločite, da boste prišli na Slovanov spomladanski koncert, ki se bo vršil 9. aprila ob štirih popoldne v Slovenskem Društvenem Domu na Recher Ave. Vodil ga bo Tone Šubelj, spremljala na klavirju bo pa naša priljubljena ga. Vera Slejko. Upamo, da boste imeli nekaj uric zdrave in prisležne zabave. Po koncertu nas bodo pa Grabnarjevi fantje zavrteli.

Torej na svidenje 9. aprila ob štirih!

Frank Rupert.

Koročan in pesem

Cleveland, O. — V nedeljo 9. aprila, ko bo pevski zbor Koročan priredil svoj koncert, bo možki zbor zaključil svoj program s pesmijo "Na dan." Začetne besede te pesmi so pretresljive. Mi v grobu smo! Pred mnogimi leti jih je izrazil naš človek, poln upanja in hrepenenja. Obraneno so v pesmi, ki jih prepevamo v spomin na tisti zatirani rod. Vendar je pesem več kot spomin. Lahko se ustavimo ob njeni vsebini in premišljujemo.

Slovenci smo zrel kulturni narod, ki ve, da ni nikomur mogoče pokazati posušenih solza, da je kratko veselje, ki ga izraža nasmeh na ustnih in da v veter izrečene želje ne rodijo sadu. Zato je vsa svoja čustva izlobočeval in jih vžil v prelepo posodo pesmi — v časo nesmrtnosti.

Slovenske melodije ne nudijo samo glasbenega užitka, marveč tudi v klenem jeziku uče, vspodbujajo in tolažijo.

Vstanite, polmrlični vi,
odprite se vi živi grobi,
naš rod vrnite boljši dobi,
naj rod slovenski v vek živi!

Ob močni volji naših prednikov, ki diha iz pesmi "Na dan," lahko vzklikamo. Bratje! V zaprtem grobu ste prepevali in kopali, dokler ni nad vami spet zasijalo sonce svobode. Poglejte nas! Tudi mi smo v grobu. Se sije na nas sonce, ali to sonce ne blešči domače. V odprtem grobu smo, pa morda z manjšim upanjem na rešenje, kakor ste ga imeli vi, ki vas je pokrivala tujčeva peta. A tudi mi ne klonemo. Nikdar! Prepevali bomo in dokler bo iz naših grl donela slovenska pesem, si nihče ne bo drznil na nas zagnati lopato prsti. Ko se nam grla osuše, bo na naše mesto stopil nov rod. Dal Bog, da bi tudi on pel!

JL.

Prva spomladanska veselica v New Yorku

New York, N. Y. — Fara sv. Cirila na Osmi pripravlja v far-ni dvorani za Belo nedeljo, 8. aprila, prvo spomladansko plesno veselico. Odbor je pridno na delu in nobenega dvoma ni, da bo pripravil vse in v vseh ozirih tako, da zabave ne bo manjkalo.

Domači orkester Planika bo igral domače melodije, pa tudi vesele, okrogle in nagle za ples.

Prav prijazno vabimo vse farane, pa tudi njihove prijatelje in znanke ter vse druge slovenske

Nove ležave s posebnim stalulom

Trst, 13. marca 1961.

Kot je znano, se je jugoslovanska-italijanska mešana komisija, ki je razpravljala v Rimu, razšla po dvajsetdnevem brezplovnem delu (20. februarja do 10. marca). Iz uradnega poročila ni mogoče razbrati, do kakšnih uspehov so prišli. Toda o tem govori odgovor ital. vlade jugoslovanski glede tržaških dijaških izgrediv, ki jih v Rimu obžalujejo, a kažejo nanje kot dokaz, da je tržaška javnost proti dvojezičnosti, se sedaj sklicuje na reciprociteto: to je, dvojezičnost bo uvedena v Trstu, in sicer postopoma, ako se bo uvedla za Italijane v Istri. Drugi dokaz, da se hočejo v Rimu izogniti svojim obveznostim, je morda odgovod sklepanja parlamentarne komisije o osnutku za zakonitev slovenskih šol. Za kako dolgo so to razpravo odgodili, ni znano.

Kakšno reciprociteto hoče Rim?

Če hoče za Italijane v Istri to, kar hočemo Slovenci zase v Trstu, najbrž ne bo težave. V Kopru verjetno ne bodo branili govoriti Italijanom po sodnijah in uradih v italijanščini, tudi odgovore jim bodo uradi brez težave prevajali v italijanščino. To se itak že godi. In podobno bo z ostalimi zahtevami, ako jim še ni ugodeno. Če pa gre za to, da bi uživali Italijani v Istri in na Reki demokratične svoboščine, kakor jih razumemo na zapadu, je stvar drugačna. Tega posebni statut ne predvideva. Ta pravi v 2. členu o teh pravicah, da jih bodo uživali "kakor ostali prebivalci obeh področij" ("con gli altri abitanti delle due zone"), to je Italijani, kakor slovensko in hrvaško prebivalstvo v Istri, Slovenci, kakor Italijani v Trstu. Z drugo besedo: posebni statut ne predvideva za italijansko prebivalstvo v Istri spremembo komunistične socialne uredbe, temveč razumeva demokratične svoboščine po komunistični miselnosti.

Sklicevanje na tržaško javno mnenje

Še bolj nespameten je strah pred tržaškim javnim mnenjem. Tako se izgovarja Rim: Če uvedemo dvojezičnost takoj, se utegnejo v Trstu ponoviti nasilne dijaške demonstracije. Izkušnja pa kaže, da so se dijaki brž pomirili, ko je začela policija malo resneje nastopati. Divjali so, dokler je policija mirno gledala, v enem primeru celo preprečila, da bi oškodovani lastniki legitimirali nasilneža, ki je povzročil škodo (v slovenski banki). Smešna je tudi trditev, da izražajo razgrajanje mlečnozobe mladine mnenje celotnega prebivalstva. Kateri naivnež bi mogel verjeti, da ni bilo vse to umetno inscenirano? Če to verjame kak minister, ni rečeno, da bo prepričal o tem resne ljudi.

Neiskren pomislek

Časopisje in šovinistična društva trdijo da tvorijo Slovenci premajhen del prebivalstva in da zato ni podlage za zahtevo po dvojezičnosti. Seveda, če bodo razstili še nekaj zemlje slovenskim prebivalcem in jih prišli na izselitve, bo tega prebivalstva še manj. Pod vsimi pretvezami se Slovincem jemlje

rojake in rojakinje, posebno naše stare znanke in Bridgeporta in iz New Jersey.

Na veselo svidenje na Belo nedeljo ob osmih zvečer!

J. V. T.

zemlja in se daje novim italijanskim priselencem. Toda ta postopek ni demokratičen. Ustvarja se umeten položaj, da ne bi bilo treba izpolniti prevzetih obveznosti do slovenskega življa.

Zakaj so odgodili razpravo o osnutku zakonitve slovenskih šol?

Ali se s tem namenoma zadeva zavlakuje ali pa je bilo to potrebno, da se zadeva bolje prouči? Če se je to izvršilo z zlobnim namenom, so upravičeni protesti nekaterih organizacij. Zaradi te odgovoditve so danes, to je v ponedeljek stavkali dijaki slovenskih višjih srednjih šol. Nekaterim se zdi, da bi bilo bolj primerno, ako bi stavkali šolniki, če je bila stavka v resnici umetna.

O katerem osnutku se je razpravljalo?

JOSIP STARE:

Lisjakova hči

S takšnimi pogovori je Klotilda hitro potekal čas in prošila je teto, naj južina ž njo. Slastna kava, kakršno je znala skuhati le stara Lisjakova kuharica, razvezala je Brigiti jezik še bolj. Pravila je svoji nečakinji o javnih veselicah, o gledališču in o plesih; povedala, katere gospe najbolj slove po Ljubljani zaradi svoje lepote in kateri častniki so najnevarnejši ženskemu sreču.

Bila je že noč, ko je odhajala Brigita domov. Čutila je, da se je za prvi dan zamudila predolgo; zato je prošila bratranko, naj ji oprost.

"Kaj bi vam oprostela," zavrne jo Klotilda prostodušno, "prelepa vam hvala, da ste me tako kratkčasili v moji samoti! Pridite skoro zopet."

Tetino pripovedovanje je nedolžni Klotildi silno razveselilo mlado domišljijo. Dolgo je ležala budna v postelji, in ko je zaspala, kazale so se ji v sanjah razne nejasne podobe in vsak čas se je zopet vzbudila in ni imela pravega počitka. Ko je drugo jutro premišljala o sami sebi, zdelo se ji je, da so se po njeni glavi podile tudi grešne misli. Skesano je molila in po stari navadi šla v cerkev. Nekoliko se je umirila, toda ostalo ji je neko dotlej neznanu hrepenenje po svetu, po družini in po veselju. Dopolnjen gredeč jo je na vso moč mikalo, da bi šla k teti, vendar tik hišnega praga se je pretik mislila. Bilo jo je sram, če bi teta uganila, kaj jo je vleklo k nji, zato je šla rajši domov. Ko bi imela kaj posla, zmotila bi se; ali brez dela ji je bilo dolgočas in nehotne je zopet mislila na včerajšne pogovore.

"Da bi le teta skoro zopet prišla! Kaj, ko bi poslala ponjo? Ne ne, saj pride morda sama". Tako je prevdarjala, ko je sedela po obedu v naslanjaču in se dolgočasila.

V tem nekdo potrka, vrata se odpro in evo je željno pričakovana Brigita!

"Dober dan, draga moja Klotilda," pozdravi jo teta, "nikar se me ne ustraši; ne bom te nadlegovala tako dolgo kakor včeraj. Le vprašat sem te prišla, ali ne greš z menoj na izprehod, prelepo je zunaj, da bi ne šel človek nekoliko na zrak."

Takšnega povabila se Klotilda ni nadejala; v prvem hipu ni vedela kaj odgovoriti in zamislila se je. Naposled se vendar odloči in reče:

"Za danes vam hvala. Kaj bi ljudje rekli, ki so me predvčerajšnjim videli na pogrebu, ako bi me danes že srečavali na izprehodu?"

"Kaj bi ljudje rekli!" vzklikne Brigita in se zasmije na ves glas. "Kaj bi ljudje rekli!"

"No, ali ni tako?" opravičuje se bratranka. "Ali v Ljubljani ni tako, da se moraš vselej vprašati, kaj poretijo ljudje?"

"Žal, da je tako," pritrdi teta. "Ali človek se mora orestiti takih ozir, sicer ima pekel na zemlji. Kaj meni do tega, kaj ljudje govorijo! Če se, hočem veseliti, ne bom prosila nikogar dovoljenja."

"Dobro ste rekli. Prav hvala vam bom, ako še kdaj pridete pome, pozabljen samotarke; ali za danes, lepa vam hvala, pripravljena nisem in se mi tudi prav ne ljubi. Veste kaj, odložite in ostanite pri meni pomeniva se še kaj!"

Teta Brigita se nič ne upira, ampak ostane prav rada. Saj ji je bilo samo do tega, da bi bila zopet pri bratranki in jo

priljubljalja za svoje namene. Danes je bila še mnogo zgoščenjša nego včeraj. Povedala ji je vse, kar je čula, da govore po mestu. Pravila ji je o tej in oni gospe, kako slabo živijo z možem in kako se ozirajo po mladih častnikih. Zopet o drugi je vedela povedati, kako po vseh veselicah lovi moške, da bi jim natvezla katero izmed odraslih hčera. Klotilda je v kratkem času spoznala vse imenitnejše ljudi po Ljubljani in čimdalje bolj so jo zanimala novice, ki jih je teta o njih pobirala po mestu. Vsaka nova stvar ji je budila novih misli. Dela se dosedaj celo ni dotaknila; in dasi je še zmeraj posedala po stoli in zofah ali zamišljena slonela na oknu, čemerna in otožna ni bila več. Njeno čelo je bilo vedno gladko, iz bistrh črnih oči pa ji je sijalo notranje veselje, kakršno se razodeva pri človeku, ki pričakuje kaj prijetnega. Seveda še nikakor ni vedela, kaj jo čaka prijetnega; ali trdno je upala, da ne bo na veke zaprta med štirimi stenami očetove hiše, ampak da se bo tudi še veselila življenja.

Pri teh svojih osnovah za prihodnost Mrakova žena ni mogla pogrešati svetov izkušene tete Brigite in noben dan nista bili več druga brez druge. Izprva sramežljiva in plašna bila je Klotilda čimdalje odkritosrčnejša proti teti, ki je prežala nanjo, kakor preži jastreb na plen. In če je mlado ženo še kdaj težko stalo, da bi povedala kako skrivno željo, zvita zavodnica jo je uganila sama in ji je nasvetovala, česar si ni prav upala izustiti. Nerazdružni tovariši ci sedaj nista več tičali doma v zaprti sobi, ampak hodili sta tudi po mestu in po izprehodih. Dokler sta še nosili žalno obleko, nista se mudili v "Zvezdi" in po drugih živahnih krajih, ampak hodili sta dalje Pod Turn in pod Rožnik. Tukaj sta sedli kje za mizo bolj na samem, vendar pa tako, da sta videli ves dohajajoči in odhajajoči svet. Brigita je povedala bratranki, kdo je ta, kdo ona; opozarjala jo je na lepe oprave in druge stvari, ki bi jo utegnile zanimati in ji razdražiti poželjenje.

"Kam si se tako zagledala?" vpraša jo nekega dne, ko zre Klotilda molče proti cesti, kjer je stopila z voza imenitna gospa s hčerjo.

"Gledam, kako lepo se tema prilaga obleka; vse kakor bilo vlito na telesu! Zakaj mi moja ne pristaja tako?"

"Saj res, dobro, da si me spomnila," pravi teta; "žalno leto skoro mine in skrbela še nisi za nove oprave. Zadnji čas je že."

"Pogostoma sem jih že imela v mislih, ali ne vem, kdo bi mi jih delal. Z Nežo nisem nič kaj zadovoljna, saj vidiš, kako vse visi na men, a poglej oni-dve!"

"To je, kar sem ti hotela reči. Neža ni za gospodo; privedem ti Kodravo Marjeto; edina šivilja je v Ljubljani, ki res kaj zna, in gotovo je onele oprave urezala tudi ona."

Tako je imela Klotilda vsak čas nove skrbi in nove želje, posvetne in nečimerne, kakršnih prej niti poznala ni. Po božni samostanski duh je hitro izpuhtel, namesto njega pa je prevzel lepo ženo hudobni duh tete Brigite, katere je rajni Lisjak tolikanj varoval svoje ljubljeno edinko.

(Dalje prihodnjič)

— V Indiji je okoli milijon gobavecev.

Iz Primorskega

(Nadaljevanje z 2. strani)

Klepca v Gregorčičevi dvorani. Stvar so prikazali kot narodno zadevo, na nekaterih šolah so govorili, da je udeležba tako rekoč obvezna, ne le za otroke, temveč tudi za učiteljsko. Tako se je nabralo nekaj otrok, ki so gledali, kako je premagal Peter Klepec Nemce, Madžare, Italijane. Nazadnje pa ga prikažejo z rdečo zvezdo.

Nič nimamo proti temu, če razkazujejo Petra Klepca za svojega človeka, kadar vabijo samo svoje ljudi: partije in somišljenike ter sopotnike. Kodar pa govorijo o splošni narodni stvari, morajo imeti obzir do tistih, ki niso njihovih misli. ("Katoliški glas").

* * *

Bomba na dvorišču slovenskega lista v Trstu

V februarju, ko so bile v Trstu znane protislovenske demonstracije, so se istrski italijanski begunci spoznali celo tako daleč, da so postavili na dvorišču uredništva in tiskarne "Primorskega dnevnika" v ulici Montecchi dinamični naboj, ki pa k sreči ni eksplodiral. Prva vžigalna vrstica je zgorela do polovice, druga pa je ugasnila le dva palca pred razstrelivom.

Zločinci so se nemara ustrašili lastnega dejanja in so poklicali uredništvo lista "Unita," ki je nato obvestilo uredništvo Primorskega dnevnika. Policija je uvela preiskavo, ki pa krivcev seveda ne bo našla.

Protestna stavka slov. dijakov

Dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu in Gorici so v ponedeljek, 13. marca, stavkali iz protesta, ker so v Rimu zopet odgodili na nedoločen razpored o uzakonitvi slovenskih šol. Prosvetnemu ministru v Rimu so poslali stavkajoči protestno brzojavko. Stavka je bila popolna

in je potekla brez vsakih izgredivov.

Obnovili so tovarno v Zdravščini

V kratkem bo ponovno začela obratovati tovarna za predelavo svilenih odpadkov v Zdravščini. Ta tovarna je ena najstarejših v pokrajini, saj je bila ustanovljena pred več kot sto leti in je obratovala vse do l. 1913. V prvi svetovni vojni je bila porušena in od takrat se ni nihče zmenil, da bi jo obnovil. Šele pred kratkim je na to misel prišla neka večja tekstilna družba, ki je tovarno obnovila, na novo opremila in jo bo v kratkem spustila v obrat.

85-letnica č. m. Terezije Hanželič

V Rimu je v nedeljo, 19. februarja v krogu svojih redovnih sosester obhajala 85. rojstni dan č. m. Terezija Hanželič, nekdanja dolgoletna vrhovna predstojnica slovenskih šolskih sester, ki si je pridobila neminljivih zaslug za sv. Cerkev, za svoj red in za ves slovenski narod. Prav posebno pa jubilejntko odlikuje dobro srce. Med zadnjo svetovno vojno in v težkih vojni letih je mnogim potrebnim rojakom nudila streho in hrano v najhujši stiski.

Sv. oče je po svojem državnem tajniku poslal slavljenki naslednjo brzojavko: "Njegova Svetost Vas ob Vaši petinosemdesletnici osrečuje s Svojimi očetovskimi čestitkami in voščili; želi vam izobilje nebeških milosti, pomoči in tolažbe ter Vam podeljuje svoj posebni očetovski blagoslov. Blagoslavlja tudi sestre Vaše zelo zaslužne kongregacije, Vaše sorodnike in vse, ki z Vami vred zahvaljujejo Boga za dolgo vrsto prejetih milosti. Kardinal Tardini."

Fidel Castro pripravlja organizacijo letalstva

HAVANA, Kuba. — Fidel Ca-

stro je poslal na Češkoslovaško okoli tisoč mladih Kubancev vežbat v letenju lovskega letalstva.

Ko bodo ti izvežbani, bo Caostro lahko čez noč ustvaril vojno letalstvo, če bodo seveda za to njegovi podporniki v komunističnem bloku.

Oglašajte v "Amer. Domovini"

MALI OGLASI

Stanovanje

Starejša ženska bi rada delila svoje 8-sobno stanovanje z žensko ali zakonskim parom. 864 E. 73 St. —(65)

Sobe se odda

6 sob se odda na 6205 Carl Ave. (65)

Garaža na Norwood Rd.

Garažo se odda v najem na 1165 Norwood Rd. (63)

Stanovanje se odda

Oddajo se 4 sobe dvema odraslim brez otrok na 6211 Glass Ave. zgoraj. Vprašajte na 1115 Norwood Rd. —(62)

V najem

Odda se enodružinska 3-sobna moderna hiša na E. 63 St., s kopalnico. Kličite EX 1-9226. (63)

Lastnik prodaja

hišo v Collinwoodu, 3 spalnice, garaža, urejena klet, furnez na plin. Cena \$12,200. — Pokličite IV 6-2850. (64)

Euclid — lastnik

E. 185 St. in Lake Shore Blvd. Colonial hiša, 3 spalnice, poploščena kopalnica, jedilna soba, sončni porč, 1½ garaža, krasno zasajeno. KE 1-4622. (66)

Sobe se odda

4 sobe in kopalnica, na novo dekorirane, se oddajo na St. Clair blizu E. 55 St. Najemnina \$50. Vprašajte na 1334 E. 55 St. (x)

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE IN VELIKO

PIRUHOV ŽELIMO VSEM!

FRANK STRUMBLY

STAVBENI KONTRAKTOR

GRADIMO LEPE, MODERNE HIŠE,

PRIDITE IN OGLEDITE SI JIH!

BISHOP ROAD—HIGHLAND HEIGHTS

TELEFON: HI LCREST 2-4479

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE IN

VESELO ALELUJO VOŠČILO

JOSEPH ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 St. Clair Ave.

EN 1-0583

COLLINWOODSKI URAD

458 E. 152nd St.

IV 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago. — Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

NASIM MNOGOSTEVILNIM ODJEMALCEM IN

PRIJATELJEM ŽELIMO

PRAV VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

THE DOUBLE EAGLE BOTTLING COMPANY

6515 St. Clair Ave.

HE 1-1444

Najfinejša pijača že od leta 1908

IZDELOVALCI MEHKIH PIJAC

Razpečevalci: PABST BLUE RIBBON BEER
LABATT'S - BLATZ - HEINKEN'S
LEISY

FRANK IPAVEC

CHARLES F. IPAVEC

Vesele velikonočne praznike vsem odjemalcem

prijateljem in znancem želita

EDWARD HOMOVEC in ALBERT KLINEK,
lastnika

RACE DAIRY STORE

17002 Grovewood Ave.

IVanhoe 1-9604

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

VAM ŽELI

LOUIS CIMPERMAN

GROCERIJA in MESNICA

1115 Norwood Rd.

ENDicott 1-0566

Ako želite imeti okusne jestvine na mizi za velikonočni praznik, oglašite se pri nas. Dobra postrežba in zmerne cene. Se zahvaljujemo za preteklo naklonenost in se priporočamo za bodoče!

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE VAM ŽELI

MERVAR'S -- slovenska čistilnica oblek

Priporočamo se za čiščenje vseh vaših potrebščin. Naše delo in postrežba je še vedno najboljša.

Prihranite si 20 centov pri dolarju v naši delavnici

Nudimo Vam tudi hitro postrežbo. Vašo obleko očistimo in zlikamo v dveh urah.

SPRAVITE SVOJO SUKNJO PRI NAS!

Vam nudimo na razpolago našo shrambo za obleko (Safe Cold Storage) za vaše kožuhovine in zimske suknje, ki vam jamči popolno protekcijo proti molom, vročini, tatvini in ognju. Vse to samo za 2 centa od sto veljave, ki jo sami določite. Manjši račun je samo \$2.00 za kožuhast kožuh.

Mervar's Dry Cleaning Plant, Inc.

5372 St. Clair Avenue

7801 Wade Park Avenue

Cleveland, Ohio

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

I. del

V tej sobici jo je hotel Blaž prodati, v tej sobici je naredil križ čez otroka, ki ga je nosila.

Todile je začutila, da je mati. Otrok je zavekal. Glasek, kakor da je pripet v grlo in se ne more prav odvezati. Usteca, v spanju tako lepa, so se v joku raztegnila in skremžila.

Vzela ga je v naročje.

Nekakšen stud je nenadoma vstal v njej. Kakor da je vzela v naročje Bissantijevo glavo. Čutila je, kako ji je kri udarila proti srcu.

Kakor da doji kačo, ki jo bo jutri pila.

Praden je legla, je vzela v roke Cankarjevo Podobe iz sanj. Potlej je ugasnila luč.

V temi se ji je zdelo, da je nekaj zdrknilo od nje. Teža, ki jo prinese dan.

Misli so se ji začuda zbistrale. Kakor da je Zalar stopil k postelji.

Vidiš, nisem več sama.

Vidim.

Kakor da je iz teme spregovoril Viktor, z glasom, ki je bil običajen pri njem.

Si hud?

Ni glasu.

Povej, če si hud. Samo na tvojo besedo čakam, Viktor.

Ko sem toliko trpel, se je to zgodilo. Stradal sem in trpel, mislil nate in na domovino. Tisočkrat sem v sanjah prehodil

pot do tebe. Na kolu sem visel in pretepen sem bil. Se psa, ki me je ugriznil, nisem tako pretepel. In ti si grešila s človekom, ki me je tepel, Silva!

Natančno je slišala Zalarjev glas. Kakor da je spregovoril že od vrat.

Ne hodi, Viktor. Nikogar nimam.

Veš, da nisem nikdar sodil po krivici.

Vem.

Izdala si sebe in mene. Blaž je bil v tebi, ko si mislila, da sem jaz.

Vem, Viktor. Grešila sem, toda kakor izven sebe. In vendar je greh iz tebe, Silva.

Ne more odgovoriti. Kakor da gre Viktor po veži in po stopnicah na cesto.

Viktor mi ne bo odpustil, je mrzlo v Silvi.

Poleg postelje stoji košara. Mirno, Silva se opre na komolce in prisluskuje.

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

MELROSE PARK — By owner. DELUXE BRICK. 2 Flat. 2 car brick garage, near Winston Park. Nr. schools, shopping, transp. 1709 No. 18th Ave. Call Fillmore 5-4784. (62)

BY OWNER IN CHICAGO RIDGE. 2 Bdrm. expand. house. Att. gar. gas. ht. S & S. Cyclone fence, lot 60x132. Floored attic. Completely finished. GA 5-3110 NE 6-1281. (62)

GLENVIEW WEST — BY OWNER. \$25,900. 4 Bedroom, split level plus sub-basmt. att. gar. Low taxes; nr. schools and shopping; 3 Blks. N. of Golf rd. 1 mile West of Harlam. Park 4-2953 or YO 5-6030, 2526 Victor Ave. (62)

BY OWNER — Vic. of 71st & Seeley. 5 Room, 2 bedrooms, expandable. Clean new 2 car gar. 20x24. Priced right for quick sale. By appt. call WA 5-6680 after 6 P.M. wkdays. (62)

RIVER FOREST — BY OWNER. 6 rm. face brk. res. Lge. rm. & lge. sep. din. rm. 2 twin size bdrms. cer. tile bath. Encl. summer porch; expandable attic. 6 1/2 ft. stockade fenced yd. St. Luke's Parish and Washington sch. — Mid 20's or make offer — FO 9-7852. (62)

BY OWNER — Beautiful Brick 6 rm. Georgian home. 3 large bdrms. 1 1/2 tile baths, 2 car gar. Alum. S. & S. Beautiful kitchen with built in range. Vic. Archer & Normandy. Only \$18,900. Call for appt. 586-5867. (62)

EVERGREEN PARK - BY OWNER, trans. Easily maintained brk. home. 2 bdrms. & den. Full bsmt. Nr. Queen of Martyrs and all public schools, shopp., transp. Priced very low for immed. sale. GA. 4-6456. (62)

OAK LAWN — BY OWNER. Leaving state. Will sacrif. 1 yr. old 3 bdrm. brk. ranch. Htd. att. gar. Lot 80'x133' Priced at a low \$16,900 for immed. sale. NE. 6-1698. (62)

BELLWOOD — BY OWNER. Almost new beaut. custom bld. 6 rm. brk. ranch on 125'x46' corner lot. Att. breezeway and gar. Bsmt. Many extras. Priced low in mid \$20's for immed. sale. LI 4-7436. (62)

HELP WANTED — MALE

WE NEED AT ONCE DEVELOPMENT ENGINEERS

Mechanical Engineers with Degree and 2 to 5 Years Experience in Machinery Design for Progress and Machine Development in Field of Blow Molding.

Steady Jobs — Good Pay (Citizenship Not Required)

Send Complete Resume To MR. NEAL HOUGHTON

CELANESE PLASTIC COMPANY
BOX 1550
PRESCOTT, ARIZONA
(63)

Otrok diha.

In kakor da ji tudi za Zalarjem ni žal, se Silva nasmehne. Viktor, pozabil si, da sem tudi mati.

Potlej tiho strmi v strop, dokler je ne zmaga spanec.

Cel prvi teden je bila trudna, da je komaj zdelovala najbolj nujne stvari. Denar je kopnel.

Nekega večera se je zagledala v Zalarjeve knjige. Vrnila bi mu denar, ko bi mogla. Saj ne bi zameril. Viktor bi si dal povedati.

Ni se mogla odločiti.

Ponoči ni mogla spati. Pre-

vzela je spet naročila, toda kvačkanje jo je tako izmučilo, da ji je vse trepetalo pred očmi.

Nenadoma je sklenila.

Prodam.

Zvečer je prinesla denar od petnajstih knjig, kakor da ga ji je Zalar sam prinesel.

Moči so se ji vračale. Zagrizeno se je oprijela dela. Otrok je bil priden, ni ji kradel časa.

Potlej se je lotila dnevnika. Prišlo ji je na misel, da se bo nekoč Zalar vrnil. Takrat mu bo dala te liste. Potlej naj jo obsodi. Misel se ji je zazdela dobra. Saj Jerovšku ni mogla potožiti, kar jo je grizlo znotraj.

On je videl samo njeno zunanjo revščino, ki ni bila niti odsev

notranje bolečine.

Razklanost med značajem in dejstvom jo je včasih prisilila do obupa. Ni si mogla opomoči. Jasno je čutila, da je govorila z Zalarjem, storila po Blaževem. To spoznanje je peklo in žgalo, in če je še tako tipala za rešilno potjo, vselej se je znašla na istem mestu. Kakor da jo golta velikanski vrtnec, ki jo s silo vleče na dno.

Ali je sploh mogoče popraviti greh, kakor je njen? Ni vsak enako težak, tudi greha, ki sta na oči do pike enaka, sta lahko zelo različna po teži. Blaž tega ni doumel.

Njen greh je zrasel poleg nje. Ni imel korenin v srcu, kakor ljuljka je bil na njivi. Ni ga vsejala. Kakor da ga je veter prinesel od nekod in ga zaplodil v pšenico. Videla ga je in sovražila. Pa kakor da je bila zakleta njena roka takrat, ni ga izruvala. Videla ga je cveteti, kakor hudičev zaklad, pa ni upala seči po njem. Ogradila se je, toda greh je pod pregrajo zagnal korenine in pil od zdravih vlaken.

Ni mogla doumeti padca. Na oči je bil vendar tako vsakdanji in vendar se je zgodil v njej, kakor da ga ni sama storila.

In vendar ga je. Postala je kakor ena izmed stotih, ki so stopale okrog kasarn, da so za hlebček komisa prodale čast in sebe. Šla je preko narodovega trpljenja, pljunila na bolečino tisočeri, zato da je rešila najmanj vrednega izmed množice, Blaža Bregarja, človeka z vrbvim hrbtom, ki bi tudi na mrtvih zidal svojo srečo.

Zdelo se ji je, da bi laže nosila greh, ko bi z njim rešila Zalarja. Toda koj se ji je misel

zagabila.

Razkol v njej je bil vsak dan večji. Kakor da je srce razdeljeno na polovico in da se polovici odmikata. V eni je Zalar s svojo ostro doslednostjo in sama iz časov, ko je Zalarjeva sila govorila iz nje. V drugi polovici je bil otrok, materinstvo in njen drugi obraz, ki je lagal in se izvijal. Precep je bil še živ, žgal je in pekel, kakor da se vsak dan sproti odpira, sproti trga.

Otrok v košari je bil kakor sol, žgal je rano kakor razbeljeno železo.

Silva ni upala več odpreti Zalarjevega dnevnika. Pisala je svojega z ihto, ki je doslej ni poznala v sebi.

VIII.

Pozno v pomlad se je oglašil Zalar. Silvo je tako stisnilo pri srcu, da se je bala omedlevice.

Kratko sporočilo. Da je zdrav, da jo lepo pozdravlja kakor tudi Blaža. Paket je sprejel.

Silvi se zdi, da je Zalar od daleč položil prst na skrito rano v njej.

Ali naj mu piše po pravici, kako je z njo in Blažem? Kaj si bo mislil?

Ni se mogla odločiti. Potlej je napisala pozdrave, pismo brez vsebine. Tako bi mogla pisati tudi človeku, ki ga še ni nikoli videla.

Ni upala več.

30. maja.

Ne živim zavoljo sebe, temveč zavoljo otroka. Življenje zame je zgubilo smisel, ker ne morem zravnati izgubljenega z dobljenim. Premišljam, ali je sploh mogoče zravnati, kar je zlomljeno v bistvu. Zdi se mi, da ne.

(Dalje prihodnjič.)

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ZELI VSEM ODJEMALCEM

FRED JAZBEC, JR.
lastnik

JAZBEC MEAT MKT.

na 821 East 222. St., Euclid AN 1-2995

Prvorazredno sveže in prekajeno meso šunke, klobase, zmznjena hrana mlečni izdelki vseh vrst.

VESELE VELIKONOČNE
PRAZNIKE VOŠČI
VSEM PRIJATELJEM
IN ZNANCEM

**JOHN A.
FAKULT**

COUNCILMAN
32. VARDE

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ZELITA VSEM

MARTIN IN WILLIAM KOZAR
lastnika

LA SALLE TAVERN

na 837 East 185. Street

Pri nas dobite vedno izbrana žganja, vina in piva, vino in pivo lahko vzamete tudi ven.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELI
VSEM PRIJATELJEM IN ODJEMALCEM

COLLINWOOD DRY CLEANING COMPANY

MRS. ANNA KOVACH, lastnica

Pri nas napravimo prvovrstno delo.

Pridemo iskat in pripeljemo na dom.

15210 Saranac Rd.

GL 1-4746

VSEM POSETNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM
ZELI

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

**MRS. ANNA
MARINČIČ**
bonded Winery

15012 Sylvia Ave.

Potomac 1-2441

PRI NAS DOBITE VEDNO PRISTNO
BELO IN RDEČE VINO VSEH VRST

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELI VSEM
SVOJIM DRAGIM ODJEMALCEM, PRIJATELJEM
IN ZNANCEM

GERL'S CAFE

IMAMO NA ZALOGI IN POSLUŽUJEMO VEDNO
DOBRO PIVO, ŽGANJE IN VINO, KAKOR TUDI
DOBER PRIGRIZEK IN HRANO!

Zahvaljujemo se za Vašo naklonjenost dosedaj in
upamo, da nam jo ohranite tudi v bodoče!

756 East 200. Street

KE 1-1980

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi vsem odjemalcem, prijateljem in znancem

PRIMO DELICATESSEN

Vedno na razpolago grocerija vseh vrst,
meso za prigrizek, pivo in vino

15508 Holmes Ave.

Tel.: GL 1-7487

J. & A. VARIETY CENTER

842 East 185th Street

IMA ZA VSE SOSEDE IZ NASE OKOLICE

VELIKONOČNE POSEBNOSTI!

Klobučki za deklice.....1.98 - 2.98

VELIKONOČNE KOŠARICE
od 39c - 1.25

Oblečke za deklice.....od 1.98 naprej

Hlačke za fantke.....od 1.59 naprej

Čokoladni pirhi in zajčki.....od 10 - 30c

Ženske torbice.....od \$1 naprej

VELIKONOČNA DARILA ZA
VSAKEGA!

Velikonočne voščilne karte
POSLUŽITE SE NASEGA
LAY-AWAY PLANA!

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELITA

JOE & ANN

HAVE YOU PAID

YOURSELF

Regularly?

... and have you paid yourself first ... before you started spending? Saving a portion of all you earn is a major step toward success and a secure future. St. Clair Savings will help you plan for your future by providing a safe place for your savings while paying you a generous return ... 4% interest ... computed quarterly and paid twice each year.

All Savings Deposited Through
APRIL 17th

Earn **4%** from
Current Rate
APRIL 1st!

Three Convenient Locations... **ST. CLAIR SAVINGS** 813 East 185th St. 25000 Euclid Ave. 6235 St. Clair Ave.

GRDINA POGREBNI ZAVOD

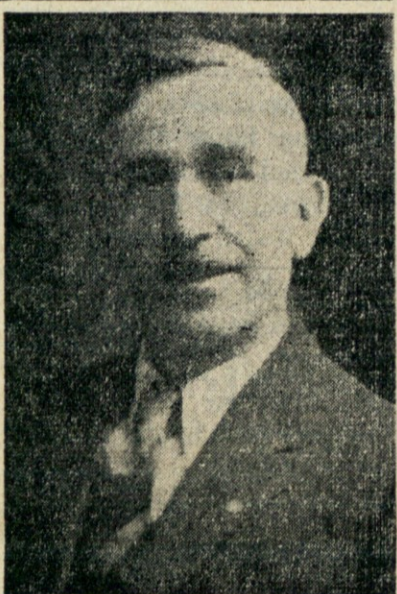
1053 East 62 St. 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči

Henderson 1-2088

Kenmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

V blag spomin

OB OSMI OBLETNICI SMRTI
NASEGA LJUBLJENEGA
SOPROGA, OČETA IN
STAREGA OČETA

Vincent Hočevar

ki je umrl 29. marca 1953. leta
Dragi Ti soproj in oče blagi,
ki tihi grob Te skriva nam,
potek solz v oči nam sili,
bridkost srce zaliva nam.

Ljubee misli k Tebi nam hitijo,
po Tebi naša srca hrepenijo,
a Tebe ne priključimo nazaj,
uživaj pri Bogu večni raj!

Tvoji žalujoci:

MARY, soproga
SINOVI in HČERE
ZET, SNAHI in VNUKI
Cleveland, Ohio, 29. marca 1961.

